

Voortgangsrapportage duurzaamheid 2012 - 2014

Samen werken aan een duurzame stad

uitgave februari 2013

Inhoud

Inleiding	3
Samenvatting	4
Visie	7
Stand van zaken per december 2012	8
Speerpunten 2013	15
Financiën	17
Bijlage	19

Inleiding

Voor u ligt de voortgangsrapportage duurzaamheid 2012-2014. In december 2011 stelde het college het Uitvoeringsprogramma Duurzaamheid 2012-2014 vast. Dit programma beschrijft de visie op duurzaamheid, de keuzes die (in de programmabegroting) zijn gemaakt, en vermeldt in tabellen de voornaamste acties die voorgenomen zijn om het beleid uit te voeren. Bij vaststelling is toegezegd dat de voortgang van acties jaarlijks wordt bijgewerkt.

We boeken goede voortgang en resultaten op gebied van duurzaamheid. Kansen worden benut, en we merken dat steeds meer burgers en ondernemers nieuwe kansen zien om te werken aan een duurzame toekomst.

Als gemeente zorgen we ervoor dat we steeds de rol pakken die ons op dat moment past. Sturen waar we kunnen sturen, faciliteren waar we kunnen faciliteren, en regels handhaven als we daar de mogelijkheid toe hebben.

Met genoegen leg ik daarom deze tussentijdse voortgangsrapportage aan u voor. In de rapportage beschrijven we welke activiteiten hebben plaatsgevonden in 2011-2012 en welke acties al bekend zijn voor 2013-2014.

De volledige tekst van het Uitvoeringsprogramma Duurzaamheid 2012-2014 kunt u vinden op www.gouda.nl/milieu.

Graag werkt de gemeente ook de komende jaren samen met organisaties, inwoners en ondernemers in de stad om het duurzaamheidsbeleid verder te ontwikkelen.

Wendy Ruwhof
Wethouder Duurzaamheid

Samenvatting

9 Gouda 89%

Duurzaamheidsmeter

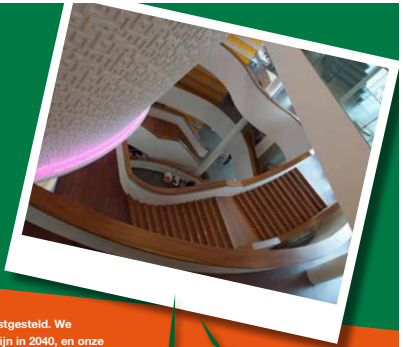
Gouda wilde stijgen op de duurzaamheidsmeter. Streven was om minimaal 80% te scoren. In 2010 scoorde Gouda 72% en stond daarmee op 19 in de top 20. Met een score van 89% op deze meter staat Gouda eind 2012 op de negende plaats.

De duurzaamheidsmeter, een instrument dat ontworpen is door COS Noord-Holland en sinds 2011 gecoördineerd werd door FareBusiness, houdt mogelijk op te bestaan. In september 2012 heeft VNG-International aangegeven samen met de VNG de weg te willen verkennen voor mogelijkheden om de Duurzaamheidsmeter over te nemen. Daarbij is het wel van belang dat de het instrument op termijn financieel zelfstandig kan worden. Er wordt op dit moment gewerkt aan het ontwerpen van een nieuwe variant. Daarvoor heeft de VNG de interesse en wensen van potentiële gebruikers van de Duurzaamheidsmeter gepolst. Ook vanuit Gouda is hier een bijdrage geleverd. In 2013 zullen we nog alert zijn om de score te verbeteren, hoewel deze niet meer op de duurzaamheidsmeter in de oude vorm zichtbaar zal zijn. Bekeken moet worden, of een nieuwe versie van de duurzaamheidsmeter voldoende aansluit bij ons collegeprogramma, of dat moet worden uitgekeken naar een ander monitoringsinstrument.

Huis van de Stad

We hebben op 1 juni 2012 ons nieuwe, duurzame gebouwde Huis van de Stad in gebruik genomen. In 2013 werken we verder aan maatregelen om de duurzame installaties optimaal te benutten. Onderzoek naar energiebeheer is daar één van.

CO₂ neutraal

In 2012 werd het Actieprogramma Energie vastgesteld. We streven ernaar om een CO₂ neutrale stad te zijn in 2040, en onze organisatie willen we al in 2014 CO₂ neutraal laten draaien. Jaarlijks worden de cijfers van niet-compenseerbare CO₂ berekend. Via een *compensatieproject* wordt deze uitstoot gecompenseerd. Voor 2011 is gekozen voor een project van Hivos in Cambodja. In huishoudens werd hout als brandstof gebruikt. Voor dat hout werd bos gekapt, en het stoken leverde milieuvulling op. Biovergistingsinstallaties zorgen nu voor schone brandstof, extra werkgelegenheid, en gaan ontbossing tegen. Meer informatie in de bijlage of via www.climateneutralgroup.com/klimaatprojecten

Fairtrade

In 2012 heeft Gouda de titel Fairtrade Gemeente behouden. Wethouder Ruwhof was jurylid voor de MVO award. De activiteiten van de stichting Fairtrade Gouda worden in 2013 voortgezet.

Millenniumgemeente

Op 12 april 2012 werd het Join the Pipe watertappunt op de Markt in gebruik genomen. De opbrengst hiervan komt ten goede aan water- en sanitatieprojecten in de Derde Wereld. Enkele horeca ondernemers volgden het voorbeeld en schenken in hun restaurant kraanwater waarvan de opbrengst naar Join the Pipe gaat.

Initiatieven en activiteiten

- In 2012 is een nieuwe impuls gegeven aan het beleid Groen Moet je Doen. Inwoners kunnen, onder bepaalde voorwaarden, gezamenlijk een stukje openbaar groen 'adopter' en naar eigen inzicht onderhouden. De vraag naar deze mogelijkheid neemt de laatste tijd toe.
- Repaircafé: op zaterdag 1 december opende wethouder Ruwhof het eerste Repaircafé in de Kringloopwinkel. Het Repaircafé wordt goed bezocht en zal voorlopig maandelijks worden georganiseerd.
- Nederland Schoon: het samen opschonen van een straat of buurt wordt door een groeiend aantal inwoners opgepakt. Goed voor de sociale cohesie en de omgevingskwaliteit. Ook in 2013 zal aandacht worden besteed aan de Nationale Opschoondag. Inwoners krijgen per deelnemende straat, buurt of school een standaardpakket en zo nodig een bijdrage in extra kosten.

Visie

Duurzaamheid is een kwaliteit. Deze kwaliteit willen we terug zien in tal van processen en projecten. Dit om de balans te borgen tussen maatschappelijk welzijn, milieu en sociaal economische ontwikkeling.

Van groot belang bij de uitvoering van het Goudse duurzaamheidsbeleid is, dat het college in elke situatie probeert precies de juiste rol te pakken. Zo faciliteren we daar waar partijen zelf initiatief nemen en een duwtje in de rug kunnen gebruiken, wanneer we zelf opdrachtgever zijn worden duurzaamheidsdoelen in de opdracht verwerkt (voorbeeldrol), kennis en informatie overdragen gaat het beste via communicatie- of educatietrajecten, en wanneer het wetgeving, vergunningverlening of een andere overheidstaak betreft treden we als handhaver op. Dit om enerzijds te voorkomen dat de gemeente duurzaamheidsdoelen 'oplegt' aan inwoners en daarmee de indruk wekt dat 'de gemeente het wel oppakt', en anderzijds te voorkomen dat we als overheid te 'soft' optreden door bijvoorbeeld wettelijk afdwingbare besparingen niet te eisen.

In het uitvoeringsprogramma zijn de onderwerpen verdeeld in 3 aandachtgebieden met de daarbij geformuleerde speerpunten:

1. Maatschappelijk verantwoord ondernemen

- Behalen en behouden van de titel 'Fairtrade gemeente'
- Duurzaam inkopen en aanbesteden
- Duurzaam ondernemen en preventie (vergunningverlening/handhaving)

2. Duurzame inrichting en beheer van de gebouwde omgeving

- Energiebeleid
- Duurzaam ontwikkelen en bouwen

3. Duurzame inrichting en beheer van de openbare ruimte

- Water, groen en biodiversiteit
- Afval
- Bodem
- Geluid
- Lucht
- Duurzame mobiliteit

Deze voortgangsrapportage beschrijft de resultaten en voortgang van de voornaamste acties uit het uitvoeringsprogramma per aandachtgebied, en eindigt met een lijst met speerpunten waarop nieuwe acties voor de komende twee jaar, 2013 en 2014 worden geformuleerd.

Stand van zaken per december 2012

1. Maatschappelijk Verantwoord Ondernemen

Fairtrade Gemeente

In maart 2012 is de Stichting Fairtrade Gouda opgericht. Met de oprichting van de stichting is een stap gezet in professionalisering van de organisatie. Leden van de werkgroep hebben nu meer hun handen vrij om inhoudelijk vrijwilligerswerk te doen dat hen past. In 2012 heeft de gemeente de titel Fairtrade Gemeente behouden. Dat blijkt uit tellingen die door de werkgroep zijn uitgevoerd en beoordeeld door de landelijke jury. Op 23 november is de MVO award uitgereikt. Het instellen en uitreiken van een MVO award valt onder een van de zes campagnecriteria waar een Fairtrade Gemeente aan moet voldoen.

Voor uitvoering van de activiteiten die hebben geleid tot verlenging van de titel ontving de Stichting Fairtrade Gouda een bijdrage van € 7.000. Over dit bedrag wordt na 2012 verantwoording afgelegd door middel van een jaarverslag. Daarnaast heeft de gemeente de kosten betaald voor drukwerk, catering in het Huis van de Stad tijdens de uitreiking van de MVO award en is ambtelijke ondersteuning geleverd. In Nederland zijn nu 25 Fairtrade gemeentes.

Millenniumgemeente

In maart is, na een vraag vanuit de gemeenteraad, op de Markt een Join the Pipe watertap-punt in gebruik genomen. Stichting Jointhepipe heeft op deze manier in heel Nederland watertappunten in gebruik; opbrengsten gaan naar water- en sanitatieprojecten in de Derde Wereld.

Duurzaam Inkopen en Aanbesteden

Bij een groot aantal aanbestedingen zijn duurzaamheidscriteria meegenomen. Voor het bereiken van het percentage van 100% in 2015 zijn de landelijk vastgelegde criteria van AgentschapNL/Pianoo van doorslaggevend belang.

In 2012 wordt gestart met een onderzoek naar de kennisbehoefte van medewerkers in de organisatie die (decentraal) inkopen of aanbesteden. Het onderzoek wordt grotendeels in 2013 uitgevoerd. Doel van het onderzoek: bekijken hoe opleiding en kennisverspreiding op gebied van duurzaam inkopen binnen de gemeentelijke organisatie geborgd en uitgevoerd kan worden.

Social Return on Investment

Eind 2012 is de implementatie van Social Return on Investment (SROI) in Gouda voltooid. Met SROI realiseren we via aanbestedingen van werken en diensten werkgelegenheid voor werkzoekenden en stagiairs. Sinds de start (in 2011) hebben we via SROI zo'n 30 personen kunnen plaatsen op opdrachten van de gemeente. Belangrijk, omdat we graag zien dat iedereen meedoet, vooral diegenen voor wie dit niet zo makkelijk zelfstandig lukt. Vanaf 2013 is SROI geborgd in de staande organisatie en volgen wij de landelijke ontwikkelingen.

Duurzaam ondernemen en preventie (vergunningverlening/handhaving)

Dagafdekking van koelinstallaties in supermarkten is een van de voorbeelden van op grond van regelgeving afdwingbare maatregelen. De Omgevingsdienst Midden-Holland heeft in 2012 in de hele regio projectmatig controles uitgevoerd.

In Gouda zijn 15 winkels gecontroleerd op de aanwezigheid van dagafdekkingen voor koelingen. Bij de meeste supermarkten werden geen tekortkomingen aangetroffen op dit punt; één supermarkt trof maatregelen na de handhavingssactie, en bij vier supermarkten loopt (na een dwangsbeschikking) nog een zienswijzenprocedure.

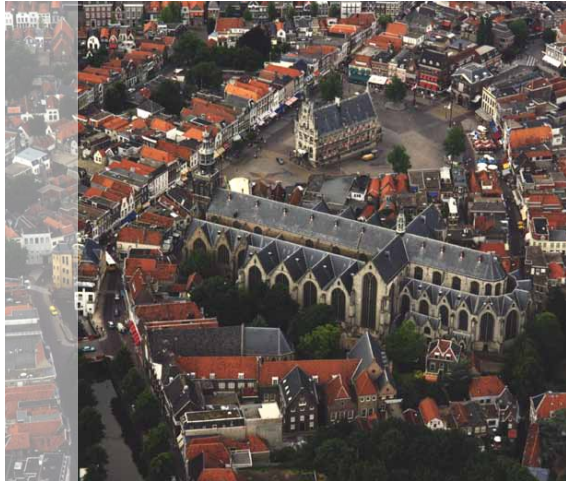
Maatschappelijke Beursvloer 2012

Tijdens de maatschappelijke beursvloer ontmoeten ondernemers en maatschappelijke organisaties elkaar op de beursvloer. Ze netwerken, leren elkaar kennen en handelen in maatschappelijke betrokkenheid. Wat de één te bieden heeft is wellicht wat de ander zoekt. Bedrijven hoeven hun financiële middelen niet aan te spreken, maar maken juist gebruik van andere mogelijkheden om iets voor hun directe samenleving te betekenen. Maatschappelijke organisaties stellen hier uiteraard iets tegenover. Zo wordt ondernemen 'Maatschappelijk Betrokken Ondernemen'. De maatschappelijke beursvloer op 22 november 2012 leverde 123 succesvolle matches op.

2. Duurzame inrichting en beheer van de gebouwde omgeving

Energiebeleid

In april 2012 stelde de raad het Actieprogramma Energie 2012-2014, "op weg naar een CO2 neutraal Gouda" vast. Het actieprogramma beschrijft de inspanningen om te komen tot een CO2 neutrale stad in 2040 en een CO2 neutrale gemeentelijke organisatie in 2014. Onderdelen van het Actieprogramma die in 2012 werden opgepakt c.q. uitgevoerd zijn: verbeteren van het energiebeheer (waaronder openbare verlichting), duurzaam wagenpark-beheer (zie onder 3: duurzame mobiliteit) en het compenseren van niet reduceerbare CO2 via een compensatieproject in Cambodja (zie bijlage).

SLoK subsidie: onder de naam Stimulering Lokale Klimaatinitiatieven is van 2009 tot 2012 een cofinanciering van het Rijk ontvangen voor het bekostigen van diverse adviesuren. Een overzicht van de ontplooidde activiteiten met de SLoK subsidie:

- Project Energiezuinig Gouda: opstellen van Energie Prestatie Adviezen en begeleiding bij het treffen van maatregelen en het aanvragen van rijkssubsidies voor die maatregelen.
- Dakscans: door middel van luchtfoto's is in 2012 een beeld verkregen van de warmte uitstoot via de Goudse daken. De foto's zijn gepubliceerd op de website www.gouda.nl/dakscan en tijdens de duurzaamheidsmarkt in de St. Janskerk op 28 en 29 september. Binnen de actie Gouda Bespaart (in 2012 gestart en loopt door in 2013) wordt de dakscan als communicatie-instrument ingezet om inwoners bewust te maken. Men kan via de website de kaart raadplegen en conclusies trekken aangaande de dakisolatie van de eigen woning.
- Inhuur van adviseur voor het geven van duurzaamheidsadviezen bij ruimtelijke projecten en nieuwe ruimtelijke ontwikkelingen waaronder Westergouwe, MiddenWillens en Jan Versvollezone.
- Begeleiden van gebruik van de toepassing GPR gebouw om de duurzaamheid van een nieuwbouw ontwerp te kunnen meten.
- Algemene advisering klimaatbeleid en duurzaam bouwen.
- Advisering op gebied van CO₂ compensatie.
- Signalering van kansen op gebied van energiebesparing bij bedrijven.
- Initiëren energiebeheer en begeleiden regionale gezamenlijk energie-inkoop

Energiebeheer: in grote lijnen kan gesteld worden, dat een energiebeheerder zichzelf 'terugverdient'. Een projectgroep energiebeheer komt in 2013 met een voorstel hoe energiebeheer het beste opgepakt kan worden. Hiertoe wordt in april een werkconferentie voor ambtenaren en bestuurders uit de regio georganiseerd in samenwerking met Alphen aan den Rijn.

Compenseren CO₂: over 2011 wordt 107 ton niet-reduceerbare CO₂ uitstoot gecompenseerd via een biogasproject via het Hivos Klimaatfonds in Cambodja. Vanuit de raad is eerder de vraag gesteld, waarom compensatieprojecten niet dichterbij huis gerealiseerd kunnen worden. Dit heeft te maken met de Kyoto-afpraak, dat compensatie niet kan plaatsvinden in een Kyoto-land. Dat land zou dan immers de CO₂ besparing dubbel op zijn naam kunnen zetten. Biovergisters, gemaakt voor huishoudelijk gebruik, zorgen bij het door ons geselecteerde project voor een schone brandstof voor huishoudens die daarvoor brandhout gebruiken. Dit project gaat dus ook ontbassing tegen. Uitgebreide informatie over het Hivos project in Cambodja is als bijlage toegevoegd.

Duurzame openbare verlichting: Gouda heeft al veel energiezuinige openbare verlichting. De ontwikkelingen op gebied van duurzame openbare verlichting gaan snel en energiezuinige verlichting wordt steeds beter betaalbaar. De verwachting is dat deze trend doorzet en ook Gouda daardoor kan overschakelen op nog meer energiezuinige systemen. We werken aan de verbetering van het energielabel van onze openbare verlichting van D naar C.

Duurzame energie in Gouda: in 2012 heeft de provincie Zuid-Holland aan de Driestar een vergunning verleend voor het toepassen van warmte-koudeopslag (WKO) in de nieuwbouw in de Spoorzone. Daarmee groeit het gebruik van duurzame bodemenergie in de gemeente. De gemeente stimuleert het gebruik van bodemenergie door middel van masterplannen WKO voor de Spoorzone en de Goudse Poort.

Energiebeheer gemeentelijke gebouwen: In 2012 ging een projectgroep energiebeheer en -management van start. Energiebeheer kan grote invloed hebben op het verlagen van energieverbruik in de organisatie. De projectgroep onderzoekt mogelijkheden voor regionale aanpak en voor geautomatiseerde aanpak, en zal in 2013 komen met een voorstel. Eind 2012 is een aanbesteding in gang gezet voor het laten opstellen van nieuwe meerjarenonderhoudsplannen waarin duurzaamheidscriteria zijn opgenomen.

Energieke scholen: In het schooljaar 2011-2012 is het project Energieke Scholen uitgevoerd op 5 basisscholen in Gouda. Leerlingen formuleerden voorstellen voor besparingsmaatregelen. Elke school ontving € 750,- om deze maatregelen uit te voeren. Bij de Wethouder Luidensschool werden ook de ouders betrokken. Leerlingen voerden thuis een energiescan uit. Resultaten en besparingstips voor ouders werden gepresenteerd op een slotbijeenkomst in aanwezigheid van wethouder Wendy Ruwhof. In het voorjaar van

het schooljaar 2012-2013 zullen nog 3 Goudse scholen deelnemen aan Energieke Scholen. Voor dit project ontving de gemeente cofinanciering van het Rijk.

Twee Goudse scholen name deel aan het project 'Groene Voetstappen' tijdens de Week van de Vooruitgang in september. Vier leerlingen van deze scholen zijn op 26 november 2012 afgevaardigd naar de Kinder Klimaatop 2012, georganiseerd door het Klimaatverbond in de koepelzaal van het ministerie van I&M. Basisschool De Triangel won daar de kinderklimateop. Hun Gouden Tip was: organiseer een klimaatop in elke klas.

Regelgeving/controle preventie: in 2012 werden 15 Goudse supermarkten gecontroleerd in verband met (ontbreken van) dagafdekking van koelingen. Bij de meerderheid van de supermarkten zijn geen problemen aangetroffen. Eén supermarkt heeft inmiddels afdekking laten aanbrengen. Het ontbreken van de afdekking is aanleiding geweest dwangsommen uit te schrijven. Vier supermarkten dienden een zienswijze in. Deze procedures lopen door in 2013.

Energiebesparing bestaande bouw: eind 2011 werden thermografische dakscaans gemaakt in Gouda. Resultaat is een kaart waarop per woning te zien is hoeveel warmte via het dak uit de woning verdwijnt. Zie verder onder SLoK subsidie.

Duurzaamheidslening: in juni 2012 is de Verordening Svn duurzaamheidslening voor particuliere huiseigenaren in werking getreden. Er zijn in 2012 drie leningen aangevraagd.

• Duurzaam ontwikkelen en bouwen

In 2012 is de notitie Duurzaamheid Westergouwe definitief vastgesteld door de raad. Eerdere energieambities uit het bestemmingsplan zijn vertaald naar de nieuwe situatie die is ontstaan nu Westergouwe later en gefaseerd zal worden gebouwd. Dit heeft tot gevolg dat de woningen moeten voldoen aan de strengere eisen uit het Bouwbesluit. Daarmee worden de woningen energiezuiniger dan vooraf gedacht. Ook het materiaalgebruik zal moeten voldoen aan eisen uit het Bouwbesluit vanaf 2015. De verwachting is dat de wijk energiezuiniger wordt dan de ambities die in de energievisie Westergouwe zijn vastgesteld.

3. Duurzame inrichting en beheer van de openbare ruimte

• Water, groen en biodiversiteit

Natuur en Milieueducatie: Brede School en Omgevingsdienst zijn in 2012 een project gestart om alle vraag en aanbod op gebied van Natuur- en Milieueducatie bij elkaar te brengen via één website, genaamd Natuur&MilieuPuntGouda. Het project betekent een enorme

efficiëntieslag; de Omgevingsdienst houdt meer handen vrij voor inhoudelijke begeleiding, terwijl het aanbod dat al via de brede School liep makkelijker bereikbaar en uitgebreider wordt. Opening in 2013.

Boomfeestdag: In 2012 is de jaarlijkse boomfeestdag gehouden in de natuurspeelplaats in de Noorderhout.

Schooltuinen: In 2012 is verder gewerkt aan het project 'verplaatsen schooltuinen'. Door de ontwikkeling op de locatie Fluwelensingel zijn de daar gevestigde schooltuinen verdwenen. Dit valt samen met een verandering van de vraag; er blijkt de laatste tijd meer en meer behoefte te zijn aan plekken dicht bij de school om te kunnen tuinieren met scholieren. De Brede School heeft opdracht gekregen van de gemeente om een inventarisatie te doen op dit vlak, en vervolgens een plan op te stellen. Op enkele plekken in de stad zijn al initiatieven gerealiseerd. Afronding in 2013.

Naast de ontwikkelingen op gebied van schooltuinen is er toenemende vraag naar tuinieren in het openbaar gebied door inwoners. De regeling Groen moet je Doen is in 2012 vernieuwd en opnieuw onder de aandacht gebracht. De gemeente heeft samenwerking toegezegd met een project op dit gebied, dat gestart is door raadslid Huibert van Rossum.

• Afval

In 2012 is onderzoek gedaan naar de mogelijkheden voor tariefdifferentiatie. Dit onderzoek heeft ertoe geleid, dat in 2013 zal worden gestart met een proef met zgn "gespiegeld inzamelen", waarbij burgers hun restafval zelf wegbrengen, terwijl al het overige afval gescheiden wordt ingezameld.

Op wijkniveau werden diverse opschoonacties georganiseerd, waar Cyclus medewerking aan verleende.

• Bodem

De Omgevingsdienst Midden-Holland voert de wettelijke taken op gebied van bodem uit en adviseert bij de beoordeling van bouwvoorvragen. Beleid wordt in regionaal verband in samenspraak met de aangesloten gemeenten ontwikkeld. Zo is in 2012 het integrale handhavingbeleid Bodem vernieuwd.

Ondergrondse tanks: in 2012 heeft de ODMH alle (nog resterende) ondergrondse tanks ondergebracht in een digitaal registratiesysteem. Hieruit wordt een "tankenkaart" samengesteld die gebruikt zal worden voor handhavingdoeleinden. In Gouda is nog een relatief klein aantal (55) ondergrondse tanks in gebruik en ook een relatief klein aantal (73) waarvan de situatie onbekend is. Het bestand wordt bijgehouden in overleg met de gemeente. Voor het overige wordt verwezen naar de jaarrapportage die door de Omgevingsdienst wordt uitgebracht (voorjaar 2013).

• Geluid

Gouda is aangewezen als agglomeratiegemeente in het kader van de Europese Richtlijn Omgevingslawaai. De agglomeratie betreft Gouda, Waddinxveen Boskoop en Alphen aan den Rijn. Elke agglomeratiegemeente dient afzonderlijk een Geluidkaart op te stellen en een Actieplan. In 2012 is de Geluidkaart door het college vastgesteld en gepubliceerd; in 2013 wordt het Actieplan opgesteld. Voor het overige wordt verwezen naar de jaarrapportage die door de Omgevingsdienst wordt uitgebracht (voorjaar 2013)

ISV3: geluidssanering bij woningen vindt projectmatig plaats, bekostigd uit ISV budget.

Industrielaawaai: voor het terrein Koudasfalt/Uniqema/Van Vlaardingen is een geluid-reductieplan vastgesteld.

• Lucht

Hoewel in Gouda geen knelpunten op gebied van luchtkwaliteit meer bestaan, blijft dit wel een punt van aandacht. Voor Midden-Holland wordt een Actieprogramma Luchtkwaliteit uitgevoerd. Onderdeel daarvan is een voorlichtingsprogramma gericht op toepassing van alternatieve brandstoffen (met name aardgas), Het Nieuwe Rijden en gebruik van de fiets. Voor het overige wordt verwezen naar de jaarrapportage die door de Omgevingsdienst wordt uitgebracht (voorjaar 2013).

• Duurzame mobiliteit

Mobiliteit werk-werkverkeer en woon-werkverkeer: Het gemeentelijke personeelsbeleid voorziet in duurzame mobiliteit; gebruik van openbaar vervoer en fiets wordt gestimuleerd boven gebruik van de auto. Via het CO2 compensatiecontract worden deze kilometers gecompenseerd.

Eigen wagenpark: in 2012 zijn alle gemeentelijke voertuigen ondergebracht bij 1 wagenparkbeheerder. Dit maakt het makkelijker om duurzaamheid mee te nemen bij het afsluiten van nieuwe contracten. Begin 2013 zal een voorstel worden gedaan aangaande taken en verantwoordelijkheden van de wagenparkbeheerder.

Speerpunten 2013

Duurzaamheid raakt meer en meer verankerd binnen de organisatie en ook in andere beleidsonderdelen binnen de gemeentelijke organisatie. De aandacht zal daarom sterk uitgaan naar het verder verankeren van deze integraliteit.

Voor 2013 formuleren we speerpunten op hoofdlijnen. Gedurende het jaar kan zo soepel worden ingespeeld op ontwikkelingen.

1. Uitvoering milieubeleid: wettelijke taken op gebied van bodem, geluid, vergunning-verlening en handhaving onverminderd op prima niveau via onder andere opdrachtverlening aan de Omgevingsdienst Midden-Holland. Op de planning staan onder andere: een integrale handavingsnota, een beleidsstuk over integrale handhaving bodemtaken en een Actieplan Geluid in het kader van de Europese Richtlijn Omgevingslawaai.

2. Verankeren duurzaamheidsbeleid: faciliteren van de gemeentelijke organisatie in het toepassen van duurzaamheidsdoelen binnen andere vakgebieden. Pilot hierbij is het te ontwikkelen strategisch huisvestingsplan onderwijs. Verder wordt onderzocht of we kunnen ontwikkelen: een eenvoudige tool waarmee in beleidsstukken duurzaamheid een plek kan krijgen (een en ander als uitvoering van de motie duurzaamheid die begin 2012 werd aangenomen).

3. Faciliteren van initiatieven op gebied van duurzaamheid. Mogelijke initiatiefnemers: groepen inwoners, verenigingen, scholen of andere organisaties. Een greep uit de reeds geplande bijdragen: Begin 2013 wordt Milieudefensie Gouda ondersteund door een communicatieadviseur bij het opstellen van een werkplan communicatie en het leren werken met nieuwe vormen van communicatie en nieuwe media. We werken mee aan duurzaam vervoer tijdens de open dag van de Nederlandse Praktijkschool voor Bouw en Milieu (www.npbm.nl), gevestigd aan de Antwerpseweg. De gemeente bekostigt de huurfietsen voor vervoer van en naar het station, om gebruik van de fiets te stimuleren. Verder levert de gemeente een bijdrage aan maak Gouda Duurzaam 2013. Overige initiatieven dienen zich in de loop van het jaar aan en worden ad hoc beoordeeld.

4. Maatschappelijk Verantwoord Ondernemen

We willen de titel Fairtrade Gemeente behouden, en stimuleren dat nog meer organisaties en ondernemers zich aansluiten. De Stichting Fairtrade Gemeente zoekt vanaf 2013 naast de gemeentelijke ondersteuning ook andere financieringsbronnen. Ook zal een bijdrage worden geleverd aan de uitreiking van de MVO award 2013, en we communiceren de titel Fairtrade Gemeente met bebording bij de invalswegen. Naast de titel Fairtrade Gemeente faciliteert de gemeente ook andere initiatieven op gebied van MVO, zoals medewerking aan een regionale netwerkbijeenkomst voor bedrijven.

In 2013 nemen we ook weer deel aan de actie NLdoet en hopen vanuit het VIP nog meer bedrijven dan voorgaande jaren te interesseren. NLdoet is een uitstekende gelegenheid om te starten met Maatschappelijk Betrokken Ondernemen of om te laten zien dat uw organisatie zich inzet voor een leefbare samenleving. NLdoet wordt georganiseerd op 15 en 16 maart 2013.

5. Natuur- en Milieueducatie

We ondersteunen de samenwerking tussen Omgevingsdienst en Brede School op gebied van schooltuinen en Natuur&Milieu.Gouda (inclusief voortzetting van het beleid Groen moet je Doen). In 2013 wordt de website van Natuur&Milieu.Gouda in gebruik genomen; via deze website hebben alle scholen toegang tot alle aanbod van anderschoolse lessen gericht op natuur en milieu. Educatie, communicatie en voorlichting staan verder als beleidsinstrument ten dienste van de uitvoering van alle duurzaamheidsbeleid en worden voor het grootste deel uitgevoerd via het jaarprogramma van de Omgevingsdienst Midden-Holland. In het voorjaar van 2013 zal in samenwerking met Cyclus het project E-waste worden uitgevoerd; een voorlichtingsproject voor scholieren en hun ouders specifiek gericht op apart inzamelen van elektrische apparaten. Voor dit project is via regionale samenwerking door de ODMH een subsidie aangevraagd.

6. Duurzame mobiliteit

We werken de beleidslijn "omgaan met E-auto's in de stad (oprichten laadpunten)" uit en gaan ons eigen wagenpark verduurzamen. Daarbij zoeken we, waar het mogelijk is, de samenwerking (waarbij voor het eigen wagenpark de voorkeur uitgaat naar aardgas).

7. Duurzame energie

We onderzoeken de mogelijkheid om platte overheidsdaken in de stad te verhuren aan een partij die deze oppervlakken wil gebruiken voor opwekken van zonne-energie/stimuleren van zonne-energie op Goudse daken. Op dit moment belemmert wetgeving deze ontwikkeling nog; de ontwikkelingen op dit gebied blijven we nauwlettend volgen. Verder onderzoeken we hoe we de mogelijkheden van duurzame energie voor particulieren beter kunnen benutten.

8. Energiebesparing bestaande bouw

We zetten de in 2012 gestarte actie energiebesparing woningen in de wijk Bloemendaal voort. Hierna wordt bekeken in hoeverre het project verbreed kan worden tot de hele stad.

Financiën

In 2012 is in totaal € 45.000 duurzaamheidsbudget besteed aan onderstaande duurzame acties en initiatieven:

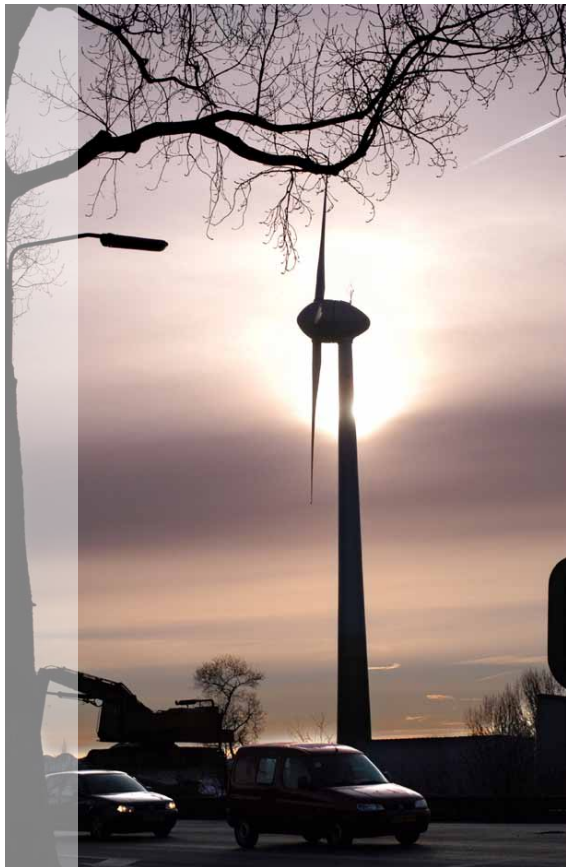
- Klimaatneutraal ondernemen (CO₂ compensatie)
- Opschoonacties en bijdragen regentonnen
- Voorbereiding van en uitreiken MVO award
- Oprichten en functioneren van de Stichting Fairtrade Gouda
- Externe begeleiding en evaluatie MVO award
- Installeren watertappunt Join the Pipe op de Markt
- Ontwikkelen alternatief schooltuinen en bijdragen aan initiatieven op dit gebied
- STROOM! Uitvoeren project Energieke Scholen
- Bijdrage aan lesmateriaal bij Fruitbomenproject Bloemendaalseweg
- Organiseren eerste Repair Café op zaterdag 1 december
- Communicatieve ondersteuning Milieudefensie Gouda

In 2013 is voor de uitvoering van het programma duurzaamheid en milieu totaal € 47.000 beschikbaar, verwerkt in de programmabegroting. Daarnaast zijn bedragen beschikbaar die specifiek worden ingezet voor de uitvoering van het Actieprogramma Energie. De wettelijke taken die overgedragen zijn aan de Omgevingsdienst Midden-Holland zijn als aparte post in de begroting verwerkt en worden gecommuniceerd via het Jaarprogramma Omgevingsdienst en de Jaarrapportage Omgevingsdienst.

Bijdragen in 2013 uit het budget duurzaamheid:

- Klimaatneutraal ondernemen
- Bijdragen regenton
- Opschoonacties (via wijkaanpak)
- Activiteitenbudget Fairtrade Gemeente
- Bijdragen ontwikkelen schooltuinen
- Doorontwikkelen Natuur&Milieu.Gouda
- Fairtrade bord in komportaal
- Bijdrage aan MVO award
- Faciliteren conferentie Duurzame Stad
- Stimuleren duurzame mobiliteit (waaronder elektrisch rijden)
- Uitbreiden van de actie Gouda bespaart
- Onderzoek naar mogelijkheden zonne-energie in relatie tot Huis van de Stad
- Onderzoek naar extra verduurzaming 5 gemeentelijke panden
- Faciliteren diverse initiatieven op gebied van duurzaamheid, waaronder
 - o Polderwandelingen in de polder Bloemendaal (St. Landschapsbeheer Zuid-Holland)
 - o Bekostigen huurfietsen naar open dag Landelijke Praktijkschool voor Bouw en Milieu
 - o Bijdrage Maak Gouda Duurzaam 2013

Het budget is verder vanuit het uitvoeringsprogramma duurzaamheid en milieu flexibel inzetbaar voor initiatieven en ontwikkelingen op gebied van duurzaamheid.

Bijlage

informatie over het Hivos Biogas project in Cambodja.

KLEINE INZICHTEN | GROTE OPBRENGSTEN

Biogasproject in Cambodja

Het Biogasprogramma
Het Nationale Biogasprogramma wordt uitgevoerd door het Ministerie van Bosbouw en Visserij in Cambodja en wordt technisch ondersteund door SNV, een Nederlandse ontwikkelingsorganisatie. Hivos ontwikkelde de CO₂-credits van het programma onder de door het WWF ontwikkelde Gold Standard. Het programma wordt mogelijk gemaakt door de verkoop van deze CO₂-credits. De inkomsten van de verkoop van de Gold Standard-credits maken de implementatie van het programma mogelijk. Biovergisters, gemaakt voor huishoudelijk gebruik, gebruiken een zeer waardevolle techniek voor Cambodjaanse families. Deze voorzien hen namelijk van schone brandstof om te koken, gas voor verlichting en voorkomt tegelijkertijd rook uit de keuken, vermindert gezondheidsproblemen en produceert een vruchtbaar, organisch overblijfsel, 'slurry', dat gebruikt wordt in de landbouw. De vergisters zorgen voor een besparing op de brandstofkosten en verminderen de werklast van het verzamelen van brandhout. Bovendien is biogas een vervanging voor het gebruik van het steeds schaarser wordende brandhout en gaat het zo de lokale ontbossing tegen. Het resultaat: door het gebruik van biogas wordt de uitstoot van broeikasgassen aanzienlijk vermindert.

Oude situatie
Veel Cambodjanen hebben geen toegang tot gas en elektriciteit. Met name in de landelijke gebieden, waar bijna twaalf van de in totaal veertien miljoen inwoners leven. Voordat de kleinschalige biogasmachines werden geplaatst, bereidden gezinnen hun maaltijden boven een houtvuur. Koken met hout is duur, ongezond, tijdrovend en slecht voor het milieu.

Huidige situatie
Meer dan tienduizend boerenfamilies in Cambodja gebruiken nu biogas dat van hun eigen koeien en varkens afkomt, waardoor ze aanzienlijk besparen op de kosten van brandhout, petroleum en batterijen. Dit geld kan nu geïnvesteerd worden in onderwijs, eten en hun eigen boerenbedrijf. Bovendien is er een nieuwe sector voor biogasondernemers en metselaars ontstaan. Vrouwen geven aan dat "koken met gas veel sneller is". De boeren zijn ook blij met het overblijvende product: "de slurry" is een goede meststof voor onze rijst en groenten". En er is natuurlijk een reductie van de CO₂-uitstoot gerealiseerd.

Biogas om mee te koken

Gelukkige gebruikers van biogas

"Slurry" gebruikt als meststof

19

Uitvoeringsprogramma duurzaamheid 2012 - 2014

colofon

uitgave: gemeente Gouda

foto's: Wendy Meijerink, Pim Mul, John van Meeteren,
Oscar van der Wijk, Sandra Zeilstra

© gemeente Gouda, februari 2013